

ДУСЛУК

ОКтябрь районның ижтимагый-саяси газетасы.
Общественно-политическая газета Октябрьского района.

Газета 1931 елның
9 июленән бирле чыга.

№134 (7307)

12 ноябрь, 1991 ел,
Пәнжешәмбе

Бәясә 4 тиен.

Клуб утырышы

7 ноябрь көнне район хәрби комиссариатында сугышчы-интернационалистлар клубының чираттагы утырышы булды. Анда кичегә афганлылар күптөрле проблемалар турында сүз алып бардылар. Шунда ук клуб эшен жанландыру максатында аның азат ителгән рәисен сайлау мәсьәләсен күтәрделәр, киләсе утырышларның берсендә аны уңай хәл итәргә кирәк дип белдерделәр.

Клуб утырышында район хәрби комиссары Р.Ш. Хафизов һәм район Советының яшьләр белән эшләү, физкультура һәм спорт бүлегә мөдире Ф.Р. Ногманова катнаштылар.

Жыелыш үтте

6 ноябрьдә Норлат-Октябрь автопредприятиесе коллективының жыелышы булып үтте. Анда автобус йөртүче Вениамин Анатольевич Зайцевка «ТССРның атказанган автотранспорт работнигы» билгесе белән таныклыгы тапшырылды.

В. А. Зайцевка бүлекне халык депутатларының район Советы рәисе Х.Х. Морадымов тапшырды. Чыгышында ул шулай ук бүгенге көндә базар экономикасына күчү уңаенан районда һәм илдә килеп туган хәл турында сөйләде, мондый шартларда предприятиендә бурычларына тукталды.

Хәлил Хәмзиевич автотранспорт работникларының сорауларына җаваплар бирде.

«Рассвет» совхозы. Хужалык маллары хәзер тулысы белән кышлату режимына куелдылар. Моңа хәзерлек, билгеле, күптән башланган иде. Терлекләргә бу чорга җитәрлек азык базасы булдыру, фермаларны, азык цехларын көйләү, төзекләндерү эшләре башкарылды. Шулай ук терлекчеләр кадрлар җитәрлек тупланды. Товарлык-сөтчелек фермаларында 7 аренда звеносы эшли.

Тәҗрибәле савучылар Зейтунә Габбасовна Гыйльфанова һәм Камилә Миннекәевна Әлиуллина бер группа—50 баш сыер карыйлар. Уз группасындагы малларның продуктлылыгын

күтәрү өчен көчләрән кызганмыйлар алар. Намуслы хезмәт, тырышлык нәтижәсендә әлегә уңганнар группасында еллык савым 2760—2770 әр килограмм тәшкил итте.

Хәзер дә алар көнгә һәр сыердан 8,8 килограмм сөт савалар.

Рәсемдә: «Игенче» колхозы савучылары К.Әлиуллина һәм З. Гыйльфанова.

Горурланьрга урын юк,—

дип саны «Большевик» колхозы рәисе Валерий Булатов, һәм бу—хужалык бөртеклеләрнең һәм чөгөндернең уңышын район күрсәткеченнән артык—18 һәм 216 центнер алган бер вакытта.

Бу пессимизм нәрсә белән аңлатыла соң? Терлекчелектә килеп туган уңайсыз шартлар белән икән. Чыннан да, колхоз рәисе икенче көн инде бозаулату бүлегенә савучы таба алмый иң теккөндә, каян килеп көеф булсын ди? Хатынкызларның фермага киләселәре килми, һәм бу бер биредә генә дә хас нәрсә түгел.

«Москва» колхозы рәисе Анатолий Германович Гаврилов белән әлегә колхозның колхозчы апайлары З. Петрова, Н. Николаева, Л. Ермилова,

Л. Богданова, Л. Прокопьева, А. Антонова, А. Салмина, З. Исакова арасындагы сөйләшү дә сөгәт ярымнан артыкка сузылган. Тема шул ук: фермага кадрлар кирәк, бүгеннән ике группа сыерлар савучысыз калган. Ә бу бер генә савым өзелгән очракта да 300 килограмм сөт югалту куркынычы белән яный.

Эмма кызганыч—сөйләшү нәтижәсез калды. Хатынкызлар колхоз рәисе борчылуын аңлап, ярдәмгә ашыкмадылар. Бәлки бу колхозда хезмәт шартлары начардыр? Алай димәс идек. Савым да, азык тарату да механикаштырылган. Бер сүз белән әйткөндә, шартлар һәр жидрөгә кебек үк. Шулай булгач, эш нәрсәдә соң?

Колхоз рәисе сүзләре

буенча, колхозчыларга хәзер эшләп торасы да юк, шәхси хужалыклары күп табыш китерә. Колхоз терлек азыгы белән тәэмин итә. Моннан тыш, колхозчы хатынкызлар балаларына әйбәт кенә компенсация алалар, анысы да колхоз кесәсеннән эле аның.

Хәзергә заманда җитөкчеләүз кул астындагыларга басым ясып алмый, бөтен ышаныч аларның аңлылыгына кайтып кала. Ә ул, күргәнгәчә, ай-һай югары икән эле. Нәрсә эшләргә? Бер генә юл кала: авылга кайткан бөтен дефицит товарны (кием-салым, аяк киеме, йорт җиһазлары, электр-көнүреш приборлары) беренче чиратта ферма эшчәннәренә бирергә. Эшләдеңме—ал, эшләмисең икән инде—гафу, үзеңә үпкәлә.

Г. ХӘЛИУЛЛИНА.

Кышлату чоры бара

Зөлкәрнәй Гобәйдуллин, Шамиль Сатдаров, Фәтыйх Билданов, Рузалия Маняпова звеноларының көндөлек тырыш хезмәте нәтижәсендә көндөлек савым совхоз буенча 9,5 килограмм тәшкил итә.

Икенчә бүлекчәдә Ринат Тимербулатов, Илдус Туктамышев, Рәшидә Шәрипова звеноларының хезмәт күрсәткелә-

ре дә алардан калышмый. Терлекчелекнең башка тармаклары буенча да кышлату чорын уңышлыгына башлап җибәрдек. Терлекчеләрнең хезмәт шартларын яхшыртуга хужалык җитөкчеләре тарафыннан зур игътибар бирелә. Соңгы вакытта ферма яннарына асфальт түшәлдә. Шулай ук фермаларда авыр кул хезмәтен

киметү өчен чавалар күрелә. Мәсәлән, сөтүткөргечләр урнаштырылды, фермаларның ягысында диярлек тирес түгү транспортерлары эшли. Хәзер барлык фермаларны да аның белән тәэмин итү бурычы тора.

Әнә шулай бергәләшкән, аңлашып эшлөгәндә, терлекчелектә мул продуктылыкка ирешергә мөмкин.

В. САТДАРОВ,
экономист.

Ярминкәдән соң

—И, рәхмәт яусын ярминкә оештырчыларга. Ит алдым, оң алдым, карабодай ярмасы.

—Бу нинди бәйрәм булсын! Кеше өстеннә көлү бу! Кара син бу этеш-төртешне!

—Юк, ярминкәсе бик яхшы әле аның, төр-тибә генә җитеп бетми. Әнә кычытканлыла машиналарын военкомат янына куеп карабодай саталар. Уз кычытканлыларына саталар икән шулай итеп.

—Теләгән кеше барыбер ни булса да алды. Рәхмәт авыл халкына—никадәр әйбер тәя килгәннәр.

(Халык сөйләшүеннән).

Ярминкә турында шундый капма-каршы фикерләр аз яңгырамады мөйданда. Сөт-май заводы сатучыларының баш «түбәсеннән май очыртулары», райпо кибетчеләренең сабын «бәруен», кайбер хужалыкларның сыер итен «үз авызларына калдыруларын» сөйләүчеләр дә булды. Ярминкә өстенә мәсхәрәле караш ташлап, бу «этеш-төртеш»төн өстен булып йөрүчеләренә дә очраттык. Эмма килешегез: 170 центнер ит, шулкадәр үк оң, карабодай ярмасы, 500 дүңгыз баласы, яшелчәсе—тозлысы, катнаш азыгын, терлек-туары, төяп килгән, көн-күреш товарлары, азык-төлек әйберләре күпләп сатуны оештырган, гөр килеп торган мөйданның жаны-ояты булган кеше ничек итеп начарга баялар икән? Иң мөһиме—халык кышкыга байтак азык-төлек запасы туплап калды. Ә ул хәзергә шартларда бик төҗел, бик зарур нәрсә. Әнә бит, 8дөн генә башлана дигән ярминкәне халык үзе үк иртә жыелып, вакытыннан алда башларга мәҗбүр итте. Сөүдә урыны итеп машина әрҗәсе генә хезмәт итсә дә, авыл сатучыларының аны җиренә җиткереп, бер дигән итеп җиһазлаганнары аз түгел иде. Мөгезле эре терлек сирмәртү буенча хужалыкара берләшмә, «Рассвет» совхозы, Ульянов исемендәге «Комбайн», «Россия» һәм башкалар ялт итеп килгәннәр, шәһәр халкына сәламнәрен язсып әлдергә дә онытмаганнар, алып килгән товарлары да үлчәп туганыртылган, бар да чиста, бар да пөхтә. Хәер, һәр-кем хәленнән килгәнчә тырышкан. Авыл Советлары авыл халкыннан нәрсә генә сатуны оештырмаганнар: мунча себеркесе, йорт куяны, сөтө-катыгы, йоны, йорт каймагы, яшелчәсе, консервланган ризыклар, гөмбә—һәммәсе таңсык бит шөһәр өчен. Әнә Вишневая Поляна мөкәбә укучылары да үз продукцияләрен сатарга чыкканнар. Шөһәр предприятиеләреннән икмәк заводы, «Норлатнефть» НГДУсы күпләп сату-сөүдә предприятие, шикәр заводы гөрләтеп сөүдә иттеләр. Соңыннан мөгълүм булганча, район потребительләр җәмгыяте бу көнне 187 мең, «Нор-

латнефть» НГДУсы эшчеләренә тәэмин итү өслеге 120 мең сумлык сөүдә хезмәте күрсәткәннәр. Алар шул ук төр-тибә җиңүчә булдылар да. Моннан тыш тимер юлчылар, урман промышленносте хужалыгы ОРСлары, җәмәгәт туганлануы предприятие сәүдә актив булдылар. Хужалыклар арасында «Рассвет» совхозы һәм «Россия» колхозы иң әйбәт эзерлектә килгән булычкыты. Хафизов исемендәгә, Ульянов исемендәгә, Кузнецов исемендәгә, «Путь к коммунизму» колхозларының да ярминкәдә катнашы яхшы булды. Инде авыл Советлары арасында Қолбай Мораса авыл Советы барыннан да үздирды. Яңа Әмзә икенче урынга чыкты, Төрнәс, Фома, Яңа Иглай авыл Советлары шулай ук тырышып эзерләнгән иделәр. Шөһәр предприятиеләре арасында күпләп сату-сөүдә предприятие, шикәр заводы җиңделәр. Сөт-май заводы, элеватор, икмәк заводы бик актив катнаштылар.

Ярминкә сөүдә максатыннан тыш халыкка килешкән программада күңел ачу мөмкинлеген күздә тоткан иде. Шунда ук сөүдә аукционы булды. Кесәсе «тирән» кешеләр Франциядә эшләнгән косметика жыелма, электр самовары, кышкы пәлтә, тегү машинасы—барлығы үк исемендәгә әйберне ярт сөгәтләр очыртып алып бетерделәр. Шунда ук җыр конкурсында катнашучыларның ягымлы тавышы мөйданны иркәләде. Тамашачылар яратып өлгергән Рәсимә Шакирова, Сабит Минниханов янына җиңүчеләр исемендәгә Салдакайдан Наталья Илюхина кушылды. Ә ерак түгел «Спринт» лотереясында бәхет сынадылар. Шакираткыч: лотерея сатылып бетте, бәхетлеләргә бел зопычкы, сөгәтләр, акча отышлары чыкты. Иң зур отыш—биззопычкыны НГДУдан В. Веглов отты.

Ярминкә шулай уады. Әлеки аны бәйрәм алды ярминкәсе дип атып идек. Хәер, үз бәйрәмбезне үзөбез үк юкка чыгарып килгән заманда, алай дияү килешмәс, Ярминкә, безгә калса, үз бәйрәм булды—монысы белән, каршы төшүчеләр табылса да,—күпләр килешерләр дип уйлыйм.

С. ХӘЙРУЛЛИНА.

ОПЕРАТОР ХӘМӘТВӘЛИЕВ

Рәфикъ торба очына насосны көйләп бетерүгә Талип, ярдәмчәсе күтәрткөч машинисты Жәүдәт ягына борылды. «Тартыр, әйдә», — димәкчә иде, Рәфикъ кулын аска таба селтәде: туктап тор, янәсе. Машинист хезмәттәшләрән өйрәнәп бетергән инде, бүленеп калды.

Бәширов операторга сораулы караш ташлады. — Нәрсә бар?

— Берни юк, — диде Хәмәтвәлиев ярдәмчәсенә тыныч кына. — Просто, насосны кабат тикшереп аласы.

Талип тирән бер тын алды да, тынычланып чираттагы торбаны эзерли башлады. Оператор үзе торба очына беркетелгән насосны янә күздән кичерде һәм кран кабинада утырган Гыймалетдиновка кул изәде. Жәүдәт шуны тына көтә иде, торбаны күтәртә башлады.

Менә беренчә торба скважинага төшәп китте. Рәфикъ һәм Талип ул арада жәһәт-жәһәт яңаларын эзерләргә керештеләр.

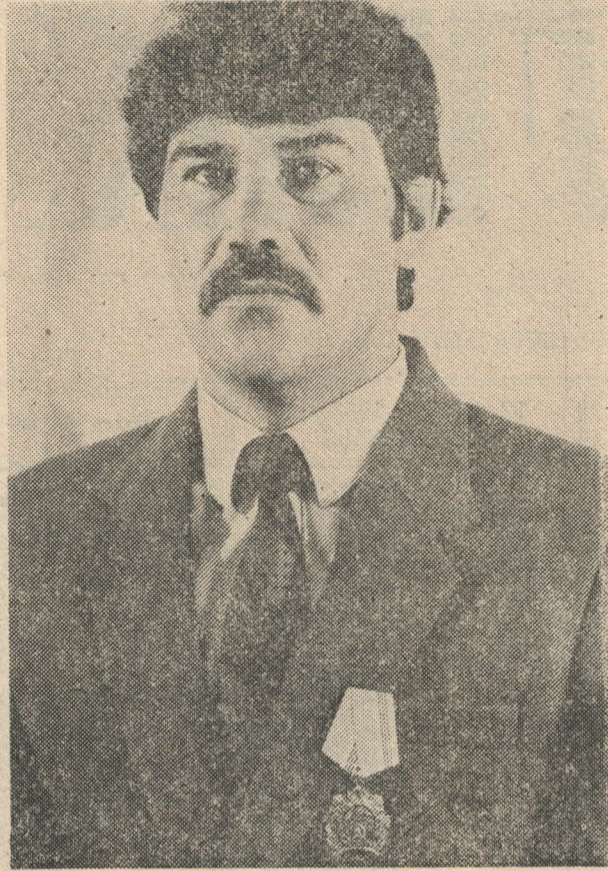
Хәмәтвәлиев бригадасы, гадәттә, жир асты скважиналарын ремонтлау белән шөгыльләнә. Әмма кирәк чакта яңа скважиналарны да коралар. Норлат ягындагы нефть аскы катламда, бер километрдан да тирәндә

ята. Монның өчен скважинага 8—9 метр озынлыктагы 110—120 торба төшерергә туры килә. Аларны берәмләп төшерелгәннәренә ялгый баралар. Норма буенча һәм-мәсенә санаулы минутлар бирелгән, шуңа андый көннәрдә операторга һәм аның ярдәмчеләренә дә киеренкә эшләргә туры килә. Аны тәмамлауга шул ук тәртиптә штанга төшерә башлыйлар. Алары да 8 әр метрлы өлешләрдән тора.

Скважинага аларны төшереп бетергәч, иң өскә качалка (нефть суырткыч) урнаштырыла. Ул эшлөгәндә насос клапаны ачыла һәм нефтьне өскә суырта. Бу, гади айткәндә, пешкәк белән эшләүче колонкадан су агузы принцибына охшаш. Һәм без качалка эшләп тора нефть килә, эшләмәсә туктаган исәллибәз.

— Алай ук түгел шул, — ди Рәфикъ Вәлимөхәммәтович елмая төшәп. — Качалка хәрәкәттә түгел икән, димәк, моторы сафтан чыккан, аны электрликлар төзәтә. Ә безнең хезмәт башка. Качалка эшли, әмма нефть килми. Шул чакта безне чакыралар.

Скважина нефть бирмәвенә сәбәпләре төрле. Насос тыгылган икән, 100дән артык торбаны

яңадан суырттып алырга, ремонтларга һәм кире салырга туры килә. Алдан күренгәнчә, мәшәкәтләр эш. Штанга өзәлсә, махсус тоткыч кулланылар, өзәк өлешен алмаштыралар. Торбада тишек, ярык булса да катлаулы, һәр торбаны 25 атмосфера басым астында тикшереп чыгарга, йөз арасыннан берне эзләп табарга туры килә.

Һәм табалар, төзәтеләр. Югары квалификацияле оператор Хәмәтвәлиев дефектны тиз табарга

өйрәнгән инде. Хәер, унбиш еллап шул хезмәттә эшләгән оста, иң югары, 6 нчы разрядлы белгеч хезмәткә күнне күргән, башыннан кичергән хезмәт кешесе. Аның кулы белән шул вакытта меңәрчә скважина яңадан тәртипкә килгән, ял табынына күпме өстәмә «кара алтын» чыгарган.

Ә нефтьчә булып китүе оңраклы аның. Мөкәттән соң, армиядән кайткач та авылда калырга, икмәк игәргә ниятләгән була ул. Яшьтән таныш, күнелгә якин хез-

мәткә кулы ятып тора аның. Авылда кемнең кемлеген яхшы беләләр, эшчән егетне солдат шиелен салуга Ульянов исемеидәге колхозга бригадир ярдәмчәсе итеп куялар. Сукса тимер өзә, центнерны күтәрә, үзе эшләп көн күрергә ярата торган Рәфикъ түгә хезмәт көннәренән үк үзен табадагы балыктай хис итә. Аннан иң беренчә — күндәмлек: үзеннән югары торганның тыңларга, түбәннәргә боера белергә кирәк икән. Үзе белеп эшләргә күнеккән Рәфикъның бу вазифадан шуңа күрә тиз сөмсере коела. Егет эшәме бу?! Машиниста күчеп утыра. Тик, озакка түгел — китә. Йортта алар алты малай, дүртенчәсе ул: бер өйдә төялөп ята алмыйлар бит инде. Күптән яратып йөргән Алсуны килеп тәшергәч, башка чыгу мәсьәләсе алга килеп баса. Колхозда ул чакта бүгенгә кебек яшьләргә фатир салып чыгару телгә дә кермәгән замана: үз көнеңне үзәң күр.

Дерес, китә башлагач (эшчән ир-ат кайда да кирәк) шул чактагы рәис документларын бирми тарткалашса да, күчелә бер урыннан купкан гаиләне тотып тора алмый.

Лениногорск шәһәрәндәге туганнары чакыруы буенча анда барып урнашалар. Скважиналарга жир асты ремонты үткәргүче һөнәрән шунда үзләштерә. Әмма торак мәсьәләсе һич алга атламый.

Туган-тумача каршында күпме яшәргә мөмкин сон? Ике ел узгач, 1978 елның жәендә туган якка якин Норлатка күчеп кайталар, буш йортка урнашалар. Ул чакта «Норлатнефть» НГДУсы «Ямашнефть» составында булса да, Андреевқада нефть һәм газ чыгару цехы ачылган була инде. Тагын ел ярым үткәч Норлатта мөстәкыйль нефть һәм газ чыгару идарәсе төзәлә...

Идарә белән бергә үсә Хәмәтвәлиев, осталыгын арттыра, квалификациясе дә күтәрелә. Хезмәте белән ихтирам казана. Иң катлаулы скважиналарны сафка бастыруны аңа йөкләтәләр. Аның житәкчелегендәге бригада аны уңышлы башкара, айлык, еллык планнарын даими арттырып үтәп килә.

Хәмәтвәлиев эшләгән Андреевка цехы Октябрь, Аксубай районнарындагы скважиналарга хезмәт күрсәтә. Цех ай саен планнарын арттырып үтәп килә. Коллективның бу уңышларына III дәрәжә Хезмәт Даны ордены кавалеры, «Нефть промышленности отличнигы» Рәфикъ Вәлимөхәммәтович Хәмәтвәлиевның да хезмәт өлеше керә.

Р. АЙЗАТУЛЛИН.
Рәсемдә: «Норлатнефть» НГДУсының скважиналарга жир асты ремонты операторы Р. В. Хәмәтвәлиев.

Н. Квашнина фотосы.

Урман эше унганнары

Николай Тимофеевич Михалкин бригадасының эшләгән күзәтергә туры килгәнә бар. Бригадир үзе буй агачлар ега. Моторлы пычкысы урманны яңгыратып агач көүсәсенә керә. Һәм гөрелдәп чираттагы агач ава. Ул арада Михалкин яңа агач янында була инде.

Юлдашлары да үзе пикиллә уңганнар. Ботакларны чабучы Валерий Николаевич Осипов та житез эшли, балтасы тиешле урыннан чаба. Владимир Серафимович Школьников исә ул агачларны трактор белән билгеләнгән урынга чыгара бара.

Һәммәсә өлгер, хезмәтен белеп һәм оста башкара. Шуңа күрә Тумба урман пункты эшчеләре арасында хөрмәтлеләр дә алар.

Хәер, пунктта үз вази-

Тумбадан язлар

фаларын күчел биреп, авыр урманчы хезмәтен тырышып башкаручы осталар байтак. Буй агачларны кисүдә Владимир Владимирович Киселев бригадасы членнары да уңганлык күрсәтә, үзләренә йөкләтелгән эшне тоткарлыксыз башкара. Иван Павлович Спиридонов агачны штабельләргә өюдә алмаштыргысыз кеше.

Агач эшкәртү цехы работниклары да сынатмыйлар. Пилорамачы Владимир Алексеевич Вяшин хезмәтен тәм табып башкара. Станокчылар Зиннәт Заһидуллоевич Латыйпов, Асиябану Насыйбулловна Фәссәхова чыңмал хәзерләү буенча һәр заказны төгәл үтәп киләләр.

В. АФАНАСЬЕВА,

Тумба урман пункты бухгалтеры.

Гаиләләр ишә

Педагог Ирина Николаевна һәм урманчылык

технигы Анатолий Николаевич Семеновлар гаиләсе бу көннәрдә зур шатлык кичерә. Ничек шатланмыйсың ди инде, гаилә тагын бер кешегә ишәйдә, өченчә балалары — Андрияша туды.

Безнең өчен гаиләдә яңа бала туу — сөнечлеле күренеш. Шулай булуына гаҗәпләнәр урын да юк, авылда яңа бәби бик сирәк күренеш. Быел, мәсәлән, дүрт бала доньяга килде. Алда телгә алган Андрияша белән бер вакытта диарлек Надежда Петровна Никитина һәм Николай Дмитриевич Буянов гаиләсендә дә икенчә бала — Любовь туды.

Чулпан участка больницасының Тумба филиалы шөфкәт туташлары нәниләрнең үсешен даими күзәтеп, тикшереп тора. Андрияша һәм Люба да сау-сәләмәт үсәләр.

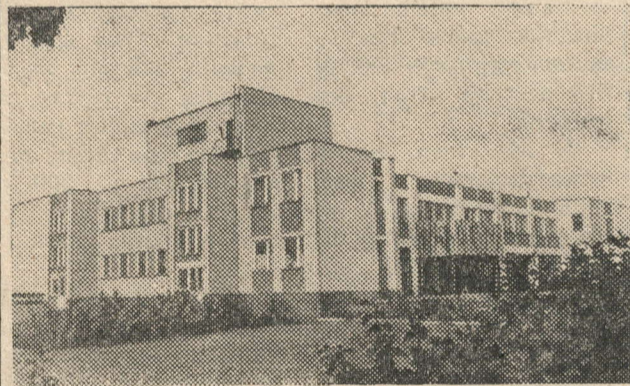
В. МАЙОРОВА,

Чулпан участка шифаханәсенә Тумба бүлегә медире.

Безнең хужасызлык шартларында ничек кыш чыгасы дип кайгырып торасы юк. Үзәбез көтмәгән әллә нинди резервларыбыз барлыгы ачыклана. КПСС байлыгын эзләү белән шөгыльләнгән 50 тикшерүчедән торган группа партиянең төр-

ле банкларга, уртак предприятиеләргә һәм акционерлык жәмгыятьләренә салып куйган 5 миллиард сумнан артыграк акчасын тапты. Моннан тыш төрле жәрдән 14 миллион доллар саф акча да кулга төшерелде.

Святскиның соңгы көннәре

Святск авылы Брянск жирендә өч гасыр торды. Һәм хәзер һәлак булды. Аны Чернобыльның күрәнмәс һәм һәр жиггә үтәп кергән нурлары һәлак итте. Святскины шушы авыл исемән йөртүче изге чышмә суы да коткарып кала алмады. Радиация фоны һәр квадрат километрга 40 юрига кадәр төшкәк итә, шуңа күрә биредә нык куркыныч.

Кайчандыр бик бай булган XXII партсъезд исемендәге колхоз да юк инде хәзер. Техника һәм терлек сатып бетерелгән. Яшьләр һәм эшләргә сәләтле барлык кешеләр күптән инде «чиста» яктарга киткәннәр. Ә шушы зарарланган утрауыкта беркай да китә алмаслык 170 карт кеше генә калган...

Новозыково автостанциясе диспетчеры авылга

автобус бирүдән баш тарта. «Сезне бетерделәр бит», — ди ул. Биредә яшәүчеләр кичләрен урамга чыгарга мародерлардан куркалар. Узган елгына да авыл чиркәвенә 15 тапкыр кергәннәр. Анда XVIII—XIX гасырлардагы дистәләргә икона югалган. Святскида Совет власте әлегә элек авыл Советында бухгалтер булып эшләүче Мария Григорьевна Усова кудында. Хәзер аның бурычы бер: картларны «чиста» районга урнаштыру. Күп кенә урыннарда аларны кабул итүдән баш тарталар, фәкәт эшчә көчләр кирәк.

Новозыковода аларга коммуналь квартиралар тақдим ителә, ә үз йортлары һәм хужалыклары белән яшәүчеләренә анда барасылары килми.

Рәсемнәрдә: Чернобыль фаҗигәсеннән соң шушы гаҗәп сарайны төзү өчен жирле властлар миллион сум сарыф иттеләр, ә хәзер ул беркемгә дә кирәкми.

«Кайда гына барсаң да көчәк жәеп каршылаучы юк», — ди Вера Прохорова Усова.

Л. Свердлов фотолары.

ТАСС фотохроникасы.

**КАЙДА
НӘРСӘ
НИЧЕК**

БЕЗНЕҢ ГОРНЯКЛАР

Тари-Вар бентонит һәм керамзит балчыгы ятмасы 1961 елда ук ачылган иде, ә «Нефтегазразведка»ның Казан геологик экспедициясе тарафыннан ул 1964—1966 елларда гына тикшерелеп бетте. Ятманы эшкәртү 1963 елда башланды. Аның Норлат шәһәре янында, тимер юлдан ерак түгел жирдә булуы транспорт өчен яхшы шартлар тудыра.

Карьер элекке елларда бентонит балчыгы гына бирде, ә өскә катламдагы керамзит балчыгы алып кына ташланды.

1982 елда, карьер Казан керамзит заводы буйсынуына күчкәч, ятманын өскә катламы тикшерелде һәм заводны керамзит балчыгы белән тәмин итә башлады. Продукция төзелеш өчен алыштыргысыз чимал икән.

Хәзерге вакытта карьер 380—400 метр озынлыгындагы турыпочмакны хәтерләгә. Биредә эш карьер эшкәртү проектына туры китереп жирне йомшартып алып барыла. Аны 1981 елда Тула конструктор-техник институты эшләгән.

Алынган балчык рельс бие складларына үзбүшаткыч машиналарда китерелә һәм тимер юл буендагы складларга 8 метр биеклектә итеп оелә. Балчык Казан заводына тимер юл белән озатыла.

Карьерда эшләр бер сменада ел әйләнәсе ди-

ярлек алып барыла. Тик жир суга туйган апрель, октябрь айларында гына эш тоткарлана.

Карьерның хезмәт житештерүчеләге заводның чималга булган ихтияжына, керамзит гравие житештерү планына һәм кирәкле запас булдыруга бәйле. Мәселән, былтыр карьердан 100 мең кубметр балчык алынган. Быел да эшләрә койле бара коллективның.

Биредә тәжрибәле, оста оештыручы В. Н. Кутузов житекчелегендәге тату, бердәм коллектив эшли.

Билгеле инде, коллективның горуурлыгы кешеләр. Алар— экскаватор машинистлары М. Ш. Сатдаров, И. Д. Ефремов, А. С. Насыбуллин, взхата машинасын йөртүчеләр А. И. Ефремов, Н. Я. Ростоворов, тейловоз машинистлары В. А. Логинов, А. Н. Ткаченко һәм башкалар.

Карьерда эшләрүчеләргә мохтажлык юк. Эшчеләр фатирлар белән дә тәмин ителгән. Эшчеләр өчен өч торак йорт төзелгән, алар газүткөргечкә тоташтырылган, эшчеләр хезмәт урыннарына махсус автобуста йөриләр.

Хәзерге вакытта коллективның бар тырышлыгы еллык планнарны үтәүгә юнәлдерелгән.

Р. СӘЙФЕЛМӨЛЕКОВА.

Озак еллар терлекче булып эшләгәннән соң мөдир итеп куйдылар Григорий Петрович Матвеевны. Хәзер менә 3 еллап инде ул «Мамык» совхозының Сосновка товарлыклы-сөтчелек фермасына житекчелек итә. Кырыс холькылы, принципаль Григорий Петрович коллективны бердәм хезмәткә, маллардан продукция алуны арттыруга тупларга тырыша. Хәзер

терлекчеләктә, иң житди, жаваплы чор—кышлату чоры башланды. Сосновка фермасында да ул кытыршылыкларсыз гына бармый. Әмма ни генә булмасын, вакытлы кыенлыкларны жиңеп, елны әйбәт күрсәткеләр белән төгәлләүне максат итә Г. П. Матвеев һәм коллективны да шуңа әйдәргә тырыша.

Рәсемдә: ферма мөдире Г. П. Матвеев.

Яңа сорауга иске җавап

Редакциягә Норлат халкынан килгән хатларның күбесеннән талоннарға ризык таба алмау турында укыйбыз. Билгеле, андый хатлар райпо житекчеләренә юллана. Редакциянең райпо идарәсе рәисе Б. Х. Садыковка жибөрөлгән 1228 номерлы хатында да шушы ук мәсьәлә күтөрелгән иде. Ләкин яңа сорауга һаман да берүк иске җавап килде. Сөз дә таныш булыгыз хөрмәтле укучылар аның белән:

«ТССР Дәүләт планы карары нигезендә райпо 3,6-мең кешегә хезмәт күрсәтә, шуның 2 мең 600е шикәр заводы поселогына туры килә, 1 мең кешегә Красноармейск урамындагы 22 иче кибет хезмәт күрсәтә. Шәһәрнең башка халкы талоннарына азык-төлекне «Норлатнефть» НГДУы,

тимер юл, урман промышленности хужалыгы ОРС-лары кибетләрәннән ала-лар.

Райпо идарәсе рәисе Б. Садыков».

Бу жавапка шуны өстәтсе килә. Бу хакта халык яхшы белә, хәлне төзәтү өчен нәрсә эшләнәргә тиешлегең ишетәсе килә кешеләрең. Халык талон тотып шәһәрнең бер башынан икенчесенә чабып йөрүдән гарык булган бит. Кондитер әйберләрен ничә айлар буена күргән-нәре юк, башка ризыклар да сирәк була. Шәһәр үзәгендә берәр кибеттә, мәселән, гастрономия яки «Чулпан» кибетендә (аларда сатуда ризык юк диярлек) шул ук ОРС-ларның берәр кибете әйберләрен сатуны оештыру читен эш булыр идеме икән?! Халыкның соравы, үтенече энә шул бит.

журналистларга бу котчык хәлнең Цуццо (Перу) тирәсендәге инклар юлбашчысы каберен ачкач булуын әйтте.

—Безнең археологик экспедиция каберлектән ярты чакырымнар тирәсе ераклыкта урнашты. Табылдыгымын күрсәтү өчен миң коллегаларымны чакырырга уйладым. Берничә адым атладыммы-юкмы икән, кемдәр миңа арттан йөжүм итте. Башта миңа гүр салкыны бөркелде, аннары чәрегән ис тойдым. Башым әйләнем китте һәм миң егылдым. Кемнәндер өстемдәге киёмнәремне йолкуын тойдым.

Аңыма килгәч, үземнең

шыр ялангач жирдә ятуымны, ә өстемдә ир кешенең мумияләнгән калдыкларын күрдем. Котым очудан кулым-аягым хәрәкәтләнмәде. Акылдан шашам дип уйладым. Киёмнәрем теткәләнеп беткән иде. Үземне көчләгәннән төйдим. Өстемнән мумияне төртеп төшердем дә йөгере башладым. Артымда мышнау, шаркылдап көлү, шау-шу, сөякләр шалтыравын ишеттем. Бу хәл 15 минутлар дәвам итте, ләкин шул чирек сәгать өчендә минем чәчләрем агарды.

(Чит ил матбугаты материаллары буенча).

Тормышыбыз иминлеге өчен

Районда хәл борчулы булып кала бирә. 1991 елның 9 аенда 238 жинаять эше теркәлдә. Бу үткән елның шул вакыты белән чагыштырганда 55 кә артык. Аларның 163 очрагы уголовный жинаять. (1990 елда— 111 иде). Аларның 1се үтерү, икесе авыр тән жәрәхәтләре ясау, 5се кочләү яки көчләргә тырышу кебек авыр жинаятьләр.

БХСС линиясе буенча да былтырғы 28 урынна бүтенте көнгә 31 жинаять очрагы теркәлдә. Шулай ук 6 мотоцикл, машина урлау, 4 юлда беррелеп үлү очрагы булды. 9 айга 154 кешегә жинаять эше кузгатылды. Аларның 28е элек төхөм ителгәннәр. 51 жинаять исерек хәлдә, 13 жинаять 18 яше тулганнар тарафыннан эшләнелгән.

Икенче иң киң таралган жинаятьләрдән хулиганлык кылу тора. Аларның бөтенесе диярлек исерек хәлдә эшләнелгән. 9 айда гына да 37 шундый факт теркәлдә.

Шулай ук төрле закон бозу очраклары буенча административ жавапка тартылуучылар да шактый күбәйде. Вак хулиганлык кылу очрагы райоңда 885 кә житте.

Шулай ук жәмәгать урыннарында исерек хәлдә йөргән һәм арагы эчкән өчен милициягә 776 кеше китерелде. Аларның өчсезенә жинаять эше кузгатылды, калганнары административ жавапка тартылдылар.

Әйттеп кителгәннәрдән күрүгәнчә, хөкөм ителүчеләр елдан-ел арта бара, ә закон бозулар, жинаять кылулар кимеми. Моның сәбәпләре дә юк түгел. Мәселән, суд практикасы кешеләктәнә баруы нәтижәсендә колонияләргә хөкөм ителүчеләрнең саны күпкә кимеде. Аннан чыккач та аларга эшкә урнашу, хәзерге вакытта бигрәк та, бик кыен. Күп предприятиеләрдә, төрле сәбәпләр табып, андыйлардан йөз чөерәләр. Нәтижәдә кеше кире жинаять юлына басарга мәжбүр була.

Соңгы вакытта шулай ук беркайда да эшләмәүчеләрнең саны арта бара. Бүгенгә көнгә районда 46 кешенең беркайда да эшләмәве ачыкланды һәм аларга официал кисәтү ясалды.

Безне бигрәк та балигы булмаганнар тарафыннан жинаять эшләү, тәртип бозу очраклары нык борчыт. Үсмерләр ара-сында күмәкләшеп сугышу очракларын булдырмас өчен генә дә безгә күпме көч, вакыт сарыф итәргә туры килә. Монда ата-аналарга да үз балаларының буш вакытларын, кичләрен ничек, кайда үткөрүләре, аларның жәмәгәт урыннарында үзүләрен тотышлары белән кызыксынырга киңәш бирәсе килә. Бу милиция сотрудникларының үзләренә турыдан-туры бурычлары— жинаятьчелек белән көрәш, жәмәгәт тәртибен саклау һәм закон бозуларга каршы профилактик чаралар үткөрү белән күбрәк шөгыйләнергә мөмкинлек бирер иде. Шулай ук монда бөтен жәмәгәтчелек тотынып, үсмерләрнең ялын оештыру, аларны жәмәгәткә файдалы эшкә тарту һәм кешеләктелек, инсафлылык кебек аңлатмаларны төшендерү зарур.

Бу язмада тагын бер житди проблема булган акча, дәүләт һәм шәхси милек урлану очраклары турында әйтми мөмкин түгел. Моңа бигрәк та алар саклана торган объектларның яхшы ыгытылмасы, начар бикләнгән булуы, ә өйләрнең ишекләрендә ныклы, ышанычлы бикләренче булмавы да юл ача. Биредә инде билгеле булган кайбер саклык чараларын кабатлап үтү кирәктер. Иң беренчесе—районның эчке эшләр бүлегенә мөрәжәгать итеп, саклык сигнализациясе урнаштыру. Сезнең игътибарны шулай ук урланган әйберләрен сатып алуучыларны ачыклап, милициягә хәбәр итү зарурилыгына юнәлдерәбез. Бу уңайдан автомашиналар яисә машина салоньнда калган радиоалгычлар, магнитофоннар һәм башка әйберләрен урлау очраклары ешаюны да истән чыгарырга ярамый.

Аларны ышанычлы саклау өчен шәһәрдә түлөлә саклау урыннары, гаражлар житми. Бу шулай ук кичкемәстән хәл ителергә тиешле мәсьәлә.

Соңгы вакытта районда ДНД эше бөтенләй сүлпәнләнде. Алар жәмәгәт тәртибен саклауда бөтенләй диярлек катнашмый башладылар. Предприятие, оешма, учреждение житекчеләренә мөрәжәгать итәбез: ДНД эшен яңадан торгызуга конкрет чаралар, аларны матди кызыксындыру чаралары күрелергә тиеш.

Йомгаклап шуны әйтәсе килә: милиция үзе генә хезмәт коллективлары һәм киң жәмәгәтчелектән башка жәмәгәт тәртибен саклауны тулысы белән тәмин итә алмый. Шуңа күрә без сезнең ярдәмгә мохтаж. Бу уңайдан бездән тәкъдимнәргә гезне, күрсәтәп кителгән фактлар буенча фикере гезне беләсе килә.

Д. МӨХЕТДИНОВ, жәмәгәт куркынчысызлыгы өлкән инспекторы; милиция өлкән лейтенанты.

Газета чыгышынан соң «Сессия үтте—икенче көнне су бетте».

Газетабызның 1991 елның 12 сентябрьдәге 109 нчы санында энә шул баш астында мәкалә урнаштырылган иде. Анда Нефтьчеләр урамында яшәүчеләр су юклыктан зарланганнар иде. «Дөрес, быел 1 май һәм 9 Май бәйрәмнәре көннәрендә, район Советы сессиясенә кадәр 1 сентябрьдән 6 сентябрьгә кадәр су биреп алдылар, икенче көнне ул да бетте. Су бирүнең хикмәтен соңыннан аңладык: сессиядә су мәсьәләсе карал-

ган булган икән», дигән юллар бар иде мәкаләдә. Әлегә язма тикшереп жавап бирү өчен халык депутатларының Норлат шәһәр Советы рәисе М. Фәррәховка жибөрелде. Ул редакциягә түбәндәгә жавапны жибөргән: «Дуслык» газетасында басылган «Сессия үтте—икенче көнне су бетте» дигән мәкаләдә язылганнарға жавап итеп шуны житекерәм, хәзерге вакытта Нефтьчеләр урамы буенча суүткөргеч алмаштырылды, яктырткычлар ремонтланды.

Норлат шәһәр Советы рәисе М. Фәррәхов».

Әстәгъфирулла

„Бозлы бармаклар минем киёмемне өзгәләде“

Күрүнекле археолог, Швейцариянең хөрмәтле хатын-кыз галимәсе, профессор Рената Цапауль, миңа инклар юлбашчысының 500 еллык мумиясе һөжүм итте һәм көчләде, дип раслый һәм анардан бала табарга жыенуын әйтә.

Профессор Рената Цапауль акылдан язмагаң. Үзен психиатрлар һәм гинекологлар каравын, хәлне полиция тикшерүен ул үзе таләп итте.

—Нәрсә дип әйтәргә дә белмим, —диде матбугат вәкилләренә Лима гинекологы доктор Мапуэль Мендес.—Миң Цапауль ханымны шушы вакыйгадан соң бер сәгать узгач тикшердем һәм аның чынык да көчләнгән булуы хакында миндә дәлилләр бар. Мумиядә дә женси якынлык кылу эзләре сакланган.

37 яшьлек профессор хатын Рената Цапауль

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

СИШӘМБЕ 12 НОЯБРЬ КАЗАН КҮРСӘТӘ

17.10 Балалар өчен фильм.
18.15 «Телесеан». Яшьлек программасы.
19.00 «Татарстан».
19.30 «Редакциягә хат килде». Тележурнал.
19.50 «Әлли-бәлли-бәү».
19.55 «Казан» бройлер-кошчылык фабрикасына багышланган тапшыру.
20.25 Илдар Нигъмәтҗанов җырлы (Саба районы).
20.40 Тапшырулар программасы.

I ПРОГРАММА

6.30 «Иртә».
9.05 «Балалар сәгәте».
10.05 Нәфис фильм.
11.05 Мультфильм.
11.15 «Сүнгән йолдыз яктысы».
12.00 «ТЯХ».
12.10 Документаль фильм. премьерасы.
12.40 Г. Телемен. Концерт.
13.40 «Биржа яңалыклары».
13.55 «Блокнот».
14.00 «Телемикет».
14.45 «Сәүдә рәтләре».
15.00 «ТЯХ».
15.15 Әкияттә кунакта.
15.45 «Картина». Нәфис фильм. 2 нче серия.
17.05 Мультфильм.
17.15 «Чемпионнар белән бергә».
17.30 «Балалар музыка клубы».
18.15 «Мавыгучылар дөньясы».
18.30 «ТЯХ».
18.45 «Шигърият минутлары».
18.55 «Ринг-бенди». Европа чемпионаты. Хатын-

кызлар.
19.10 Документаль фильм премьерасы.
20.00 Нәфис фильм.
21.00 Информацион программа.
21.40 «Театр очрашулары».
23.15 «ТЯХ».
23.30 С. Прокофьевны искә алу.
00.50 «Музыкаль программоз».
01.20. «Епископ В. Родзянко белән әңгәмәләр».

II ПРОГРАММА

8.00 Иртәнге гимнастика.
8.15 Француз теле. 1 нче уку елы.
8.45 Француз теле. 2 нче уку елы.
9.15 «Телеэкс». Журнал.
9.45 «Иннокентий Анненский».
10.50 Мультфильм.
11.00 «Бишенче тәгәрмәч».
12.45 «Сабан тургае». Нәфис фильм.
14.00 Концерт.
14.55 Ритмлы гимнастика.
17.00 Рус камера хоры.
17.30 «Телеэко». Журнал.
21.35 «Кул чабулар». В. Леонтьев концертында.
22.00 «Ретүшсыз гына».
22.55 Реклама.
23.00 «Хәбәрләр».
23.20 Октябрь. «Бәйсезлек елы».

ЧӘРШӘМБЕ

13 НОЯБРЬ КАЗАН КҮРСӘТӘ

18.15 Документаль фильм.
18.45 «Яшьләргә көтәбез». Казан социаль һәм гуманитар фәннәр инсти-

туты.
19.00 «Татарстан».
19.30 «Түгәрәк өстәл». Хатын-кызлар турында кайгырту.
20.30 «Әлли-бәлли-бәү».
20.35 Татар композиторларының фортепиано әсәрләре.
20.50 Тапшырулар программасы.

I ПРОГРАММА

6.30 «Иртә».
9.05 «Чемпионнар белән бергә».
9.20 «Балалар музыка клубы».
10.05 Нәфис фильм премьерасы.
11.25 Мультфильмнар.
12.00 «ТЯХ».
12.10 Балет артистлары концерты.
12.35 Документаль фильм премьерасы.
14.15 «Биржа пилоты».
14.25 «Блокнот».
14.30 «Телебиржа».
15.00 «ТЯХ».
15.10 «Бүген һәм теге вакытта...»
15.40 «Картина». Нәфис фильм. 3 нче серия.
17.00 «Балалар сәгәте».
18.00 «Тбилиси. Октябрь-91».
18.30 «ТЯХ».
18.45 «Планета».
19.20 Футбол. Европа чемпионатына сайлап алу матчы. Кипр—СССР җыелма командалары.
21.00 Информацион программа.
21.40 Нәфис фильм премьерасы.
23.00 «ТЯХ».
23.15 В. Моцардо башкаруында борынгы романслар.
00.15 Епископ В. Родзянко белән әңгәмәләр.

20 нче тапшыру.
00.40 Документаль фильм премьерасы. «Иогани Себастьян Бах. Аның төрмыш этаплары». 1 нче фильм.
01.40 «Биатлон. Төп стартлар алда».

II ПРОГРАММА

8.00 Иртәнге гимнастика.
8.15 Немец теле. 1 нче уку елы.
8.45 Немец теле. 2 нче уку елы.
9.15 «Дөнья базарына юл».
9.45 «Кыр чәчәкләре театры».
10.35 В. Беляев. Вокаль цикл. «Елга арьягындагы урамда».
11.00 «Ретүшсыз гына».
12.00 Документаль фильм.
12.10 Вологдадагы очрашулар.
13.00 «Төвәккәллек стратегиясе». Нәфис фильм. 1 нче серия.
14.05 Документаль фильм премьерасы. «Миссия. Алтын гасыр». 1 нче фильм.
14.40 Концерт.
17.00 «Бозар» триосы концерты (АКШ).
17.30 Режиссер В. Гладышев фильмнары. «Шөһәр осталары».
20.55 «Мастер дәресләре». С. Прокофьев.
21.45 Телевизион «әдәби уку».
22.15 Мультфильм.
22.15 РСФСР Югары Советы сессиясендә.
22.55 Реклама.
23.00 «Хәбәрләр».
23.20 Фил Донахью программасы.

Тормыш мәзәкләре

Якын дуслар очрашкыч

Чуваш егете Александр Андреев белән армиягә бергә чакырылдык, чик буенда өч ел бергә хезмәт иттек. Стройда, постта, ятканда-торганда да янәшә идек. Туганнарны, кызларыбызны искә дә ала идек —бертуганнар диярсөң.

Солдаттан кайткач, читтән хәбәрләшеп торсак та озак еллар күрешергә туры килмәде. Ул арада Саша сәйгән кызы Зояга өйләнде, биш балалары булды, алар буй житте. Ниһаять, бер көнне, чакыруны исәпкә алып һәм дөнья мәшәкатьләреп читкә куеп дустыма кунакка киттем. Хәл-әхвәл, гаиләләр, тормыш турында сорау китте. Алар икесе дә татарча яхшы белә, төртелеп торырга урын булмады.

Менә бервакыт дустым

сүзгә чувашчага бәрды, хатынына кунакны сыйлау өчен каз суярга кирәклеген белдерде. Зоя, тавыкта житәр, дип каршы төште. Сөйли-сөйли сүз төрткәч күз чыга диләр бит —шул жирлектә бәхәс чыкты. Бәхәскә чик куя өчен мин чуваш телендә: —Мин каз түгел, тавык суймасагыз да канәгать дустым белән сөйләшеп утыру бик жиктән,—дидем. Икесе дә аптырап тынып калдылар. Алар минем чуваш телендә сөйләшүемне белмәгәннәр иде.

...Хужалар гафу үтенделәр дә йортка чыгып киттеләр. Каз ни улпасы куелган табын янында гына узара уңайсызлану юкка чыкты.

М. ГЫЙМРАНОВ.
Норлат шәһәре.

БЕЛДЕРҮЛӘР

Октябрь районы дәүләт налог инспекциясе транспорт средстволары хужаларына хадлык депутатлары район Советы башкарма комитеты карары белән билгеләнгән налог түләү срогы 1 августтан чыгуын искәртә. 1991 ел өчен налог түләмәгән машина хужалары техник карау өчен налогыны ашыгыч рәвештә түләргә тиешләр. (Моңа аңлатманы «Дуслык» газетасының 7 февраль саныннан укыгыз).

Налог түләүчеләр квитанциядә өй адресларын күрсәтергә тиешләр. Әгәр автограп спорт средствогыз учеттан төшкән булса, бу хакта налог инспекциясенә хәбәр итүгез сорала.

ДӘҮЛӘТ НАЛОГ ИНСПЕКЦИЯСЕ.

х х х

Норлат-Октябрь сәт-май заводына данми эшкә elektrik кирәк. Айлык хезмәт хагы 430 сум, 40 процент премия өстәлә, котельняга оператор (айлык хезәт хагы 350 сум, 40 процент премия өстәлә) кирәк.
Адрес: Норлат шәһәре, Октябрьская 142.
Телефон: 2-28-71.

Колбай Мораса урта мәктәпке укытучылар һәм укучылар коллективы элекке укытучы ХАРИС КАМАЛЕТДИН улы САДРЕТДИНОВНЫҢ кинәт вафат булуын тирән кайгы белән хәбәр итә һәм мәрхүмнең гаиләсенә, туганнарының авыр хәсрәтен уртаклаша.

Октябрь район Советы президиумы ире ХАРИС КАМАЛЕТДИН улының вакытсыз үлүе сәбәпле, элекке авыл Советы рәисе, ике чакырылыш СССР Югары Советы депутаты Г. С. Садретдинованың авыр хәсрәтен уртаклаша.

Колбай Мораса авыл Советы ире ХАРИС КАМАЛЕТДИН улы САДРЕТДИНОВНЫҢ кинәт вафат булуы сәбәпле, элекке авыл Советы рәисе Г. С. Садретдинованың авыр кайгысын уртаклаша.

«Норлатнефть» НГДУсы администрациясе, профсоюз оешмасы үзәк инженерлык-технология службасы начальнигы КАМИЛ ӘХМӨТ улы ХӘСӘНОВНЫҢ вакытсыз вафат булуын белдерәләр, мәрхүмнең туганнарының, янынагының тирән кайгысын уртаклашалар.

Мөхәррир Ә. У. АБДУЛЛИН.

Музей киңәйтелсәк иде

Без, яшь туристларның район станциясе каршындагы яшь хәбәрчә түгәрәге членнары, күптән түгел районның тарихи-туган якны өйрәнү музеенда булдык. Аның белән жәмәгать башлангычында И. Л.

Сандлер житәкчелек итә. Музей экспонатларын караганда, бу тынгысыз ветеранның эшлеклелегенә хәйран калырлык; һәр материал, һәр документ, туганда ул шул кадәр жентәкләп сөйли ала. Без аның

район тарихы, коллективлаштыру елларындагы кыенлыклар турында сөйләвен йотлыгып тыңладык. Аның чыгышында Бөек Ватан сугышы периодына асуча зур урын бирелә. Дошман пулялары тарафыннан тишелгән каскаларны күрү, яу кыры-

наң кайтмый калганнар өчен йөрәк әрнеде. Районда шундый музейның булуы бик зур нәрсә, әлбәттә. Әмма мәсьәләнең икенче ягы да бар: 80 еллык тарихы булган Норлат, 60 еллык узган юлы булган район өчен бу музей гына, кечкенә түгел микән. Бит сер түгел: музейның бөтен язмышы, мәшәкатьләре аны бердөнбер оештыручы Исаак Львович жилкәсенә өелгән. Биредәге экспонатлар иркен, киң берничә залга куярлык. Әгәр ул музейның кечкенә генә штаты, эш сәгәтләре булса, укучылар да, шәһәр һәм район кешеләре, яисә безгә килгән кунаклар да анда бик теләп йөрерләр иде. Туган ягының тарихын белмичә яшәү зур рухи ярлылык бит ул.

Лилия ГОМӘРОВА,
Света КАРПОВА, Гөлфиня БАДЫЙГИНА, Лена ЧЕРКАСОВА, Лилия ИЛЬЯЛОВА, Альбина ЕМУКОВА.

В. Хлебалин фотосы.

Барыйк өле

базарларга...

В. Хлебалин фотосы.

Учредитель: халык депутаты район Октябрь район Советы. Газетада язмалары басылган авторларның фикерләре бу әле редакция фикере дигән сүз түгел.

РЕДАКЦИЯНЕҢ АДРЕСЫ: 423000, Норлат шәһәре, К. Маркс урамы, 19.
ТЕЛЕФОННАР: мөхәррир—2-12-14, 2-22-81, мөхәррир урынбасары—2-10-44, рус теленә һәм чуваш теленә тәржемә буюнча мөхәррир урынбасарлары—2-15-63, социаль-экономика бүлгә—2-22-51, жаваплы секретарь—2-14-16, хатлар бүлгә һәм бухгалтерия—2-18-87.

Газетаны Фидания ХӘЙРЕТДИНОВА җыйды. Римма ГАНИЕВА верстка ясады. Клара БОБКОВА басты. Корректор Зөлфия ВӘЛИЕВА.

ТССР информация һәм матбугат

Министрлыкның Норлат-Октябрь типографиясе.

Күләме—1 басма табак,

Заказ 134.

Тираж 3413.